herpy

GEKONY

Lined gecko

Gekko vittatus

Gekko vittatus to szybki, płochliwy, nocny wspinacz z lasów deszczowych Nowej Gwinei i okolicznych wysp, z wyraźnym białym pasem biegnącym wzdłuż grzbietu. Epitet gatunkowy *vittatus* oznacza po łacinie "z przepaską" i nawiązuje właśnie do tego pasa. To piękne zwierzę do obserwowania w dobrze obsadzonym roślinami terrarium, ale niechętnie daje się brać do ręki, a większość osobników w handlu pochodzi z odłowu.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Gecko vittatus; Platydactylus vittatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**18-25 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**21-24 °C**
Wilgotność	**55-80%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i owoce**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**3-6**
Inkubacja	**80-120 dni** przy 25-28 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Gekko vittatus ma biały pas, który biegnie od nasady ogona wzdłuż grzbietu. Na karku rozdziela się na dwa i ciągnie dalej w stronę oczu. Ciało jest smukłe, szarobrązowe, jasnobrązowe lub oliwkowozielone, a ogon ma jasne poprzeczne pręgi. Oczy są duże, bez powiek, ciemnopomarańczowe do bursztynowych, z pionową źrenicą. Pod palcami znajdują się delikatne lamelki, dzięki którym zwierzę potrafi wbiegać po szkle.

Gatunek opisał holenderski przyrodnik Martinus Houttuyn w 1782 roku. Należy do rodzaju *Gekko*, do którego zalicza się także *Gekko gecko*, a w nowszych ujęciach systematycznych umieszcza się go w podrodzaju *Lomatodactylus*. Pierwotne miejsce typowe, "Zekerlyk uit de Indië" ("z całą pewnością z Indii"), jest błędne: zwierzę nie występuje w Indiach, lecz na Nowej Gwinei i w jej okolicach.

Dorosłe osobniki osiągają około 18-25 cm długości łącznie z ogonem. Są szybkie i nerwowe, dużo się ukrywają, więc często widać je tylko przez chwilę po zgaszeniu światła. Przestraszone mogą wydawać dźwięki, próbować gryźć lub odrzucić ogon. Skóra jest cieńsza niż np. u *Eublepharis macularius* i łatwiej ulega rozdarciu. U młodych osobników różnice płciowe nie są

wyraźnie widoczne z zewnątrz, a to, czy płcie można rozróżnić po ubarwieniu lub wzorze, nie zostało udokumentowane.

Zainteresowanie gatunkiem wyraźnie wzrosło w 2025 roku, a w ofercie wciąż dominują importowane osobniki z odłowu. Istnieją jednak hodowcy, a zwierzęta z hodowli są zdecydowanie najlepszym wyborem: są przyzwyczajone do pokarmu i terrarium oraz mają mniej pasożytów.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Gekko vittatus występuje we wschodniej części Indonezji, na Nowej Gwinei i na wyspach położonych na wschód od niej. Gatunek jest znany z Halmahery i Morotai w Indonezji, z Papui-Nowej Gwinei wraz z Wyspami Admiralicji i Archipelagiem Bismarcka, z Wysp Salomona (m.in. Rennell i Bellona) oraz z Palau w Mikronezji. Zarejestrowane stanowiska leżą głównie w Papui-Nowej Gwinei, Indonezji, na Wyspach Salomona, w Vanuatu i na Palau.

Granice zasięgu są nieco niejasne. Występowanie w Vanuatu jest wątpliwe, doniesienia z Fidżi wynikają z błędów, a na Timorze gatunek nie występuje. Sporne jest także występowanie na Jawie. Dlatego mapa pokazuje tylko cztery kraje, w których gatunek występuje na pewno: Indonezję, Papuę-Nową Gwineę, Wyspy Salomona i Palau.

> **Naturalny zasięg:** Indonezja, Papua-Nowa Gwinea, Palau i Wyspy Salomona.

ŚRODOWISKO

Gekko vittatus jest związany z drzewami i żyje w tropikalnym lesie deszczowym, gdzie spotyka się go zarówno w podszycie, jak i wyżej, w koronach drzew. Można go też zobaczyć przy domach w wioskach.

Klimat jest jednolity przez cały rok, ponieważ obszar ten leży blisko równika. Wilgotność powietrza wynosi 70-90 %, temperatura w dzień 30-32 °C, a w nocy około 21 °C, dzień trwa przez cały rok mniej więcej 12 godzin. Te wartości są zbiorczym opisem siedliska, a nie pomiarami z konkretnego stanowiska, więc traktuj je jako wskazówkę. W naturze zwierzęta dożywają tylko 2-5 lat, natomiast w niewoli mogą żyć 10-20 lat.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Pojedynczy dorosły osobnik potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość), a najlepiej jeszcze wyższego, ponieważ *Gekko vittatus* jest aktywny i dużo się wspina. Zwierzę, które ma za mało miejsca, przez większość czasu się ukrywa. Dla więcej niż jednego osobnika potrzeba co najmniej 60 × 60 × 60 cm, ale lepiej nie trzymać ich razem, bo może dochodzić do walk i obrażeń. Jeśli masz wątpliwości, trzymaj je osobno.

Najlepsze jest szkło, ponieważ zwierzęta trzymają się każdej powierzchni i szybko znajdują szczeliny w siatce. Urządź terrarium grubymi gałęziami, bambusem, rurami i płytami korkowymi na różnych wysokościach oraz dużymi, mocnymi roślinami, takimi jak epipremnum, filodendrony i bromelie. Rośliny muszą wytrzymać lądowanie skaczącego zwierzęcia. Kryjówki powinny być na tyle obszerne, żeby zwierzę mogło łatwo do nich wejść.

Jako podłoże stosuje się zatrzymującą wilgoć mieszankę włókna kokosowego, ziemi bez nawozów i ściółki z liści, o grubości co najmniej 5 cm. Popularne jest podłoże bioaktywne ze skoczogonkami i równonogami. Wentylacja jest konieczna, ale zbyt silna wyciąga wilgoć. Regularnie przecieraj szyby, bo zwierzęta chętnie zostawiają odchody na szkle, a osady kamienia mogą osłabić ich chwyt.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

W dzień w większej części terrarium powinno być 25-28 °C, a wysoko u góry miejsce do wygrzewania o temperaturze 30-32 °C. W nocy temperatura powinna spadać do 21-24 °C. Odpowiada to mniej więcej warunkom w naturze.

Ciepło najlepiej zapewnia słaba żarówka halogenowa lub lampa grzewcza nad siatką, sterowana termostatem, tak aby powstał wyraźny gradient od góry do dołu. Ustaw terrarium z dala od nasłonecznionych okien, bo szkło wpuszcza ciepło i je zatrzymuje. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno u góry, jak i na dole. Jeśli zwierzę jest ospałe i cały czas się ukrywa albo ziewa z otwartym pyskiem, może być za ciepło lub za zimno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 55-65 % w dzień i wzrastać do 75-80 % po obfitym zraszaniu wieczorem. Jeśli powietrze staje się zbyt suche, zraszaj ponownie rano.

Zwierzę pije krople wody z liści i szyb. Postaw też płytką miskę ze świeżą wodą, wymienianą codziennie. Automatyczny zraszacz w nocy może pomóc, ale nie może powodować stale mokrych warunków. Gdy zwierzę zbliża się do linienia i blednie, można na krótki czas podnieść wilgotność do około 90 %, żeby wylinka zeszła w całości. Po linieniu sprawdź palce, czy nie zostały na nich resztki skóry.

OŚWIETLENIE I UVB

Gekko vittatus jest aktywny w nocy i o zmierzchu i może przeżyć bez UVB, ale powinien je mieć. Użyj słabej świetlówki UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1), np. świetlówki T5 5-7 %, nad siatką po jednej stronie terrarium, z wolną drogą promieni do zwierzęcia. Szkło i plastik zatrzymują UV, więc lampa musi wisieć bezpośrednio nad zwierzęciem, a nie za szybą. Świetlówkę wymienia się zgodnie z zaleceniami producenta, zwykle co 6-12 miesięcy.

Rośliny także potrzebują światła, więc świetlówka do roślin jest dobrym uzupełnieniem. Światło powinno być włączone około 12 godzin na dobę, najlepiej sterowane programatorem czasowym. Długość dnia można też zmieniać od 10 godzin zimą do 14 godzin latem. W nocy powinno być ciemno. Ponieważ gatunek jest aktywny nocą, w całym terrarium musi być dużo cienia i kryjówek.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gekko vittatus żywi się żywymi owadami. Podawaj świerszcze, karaczany dubia, larwy muchówki *Hermetia illucens* (czarnej muchy żołnierza), a od czasu do czasu mączniki lub larwy barciaka. Owady karmowe nie mogą być większe niż odległość między oczami zwierzęcia. Unikaj drewnojadów (zophobasów), bo są ciężkostrawne, a larwy barciaka i butterworms podawaj tylko okazjonalnie jako przysmak, ponieważ są tłuste.

Młode osobniki karmi się codziennie, dorosłe co drugi dzień. Dobrze odżyw owady karmowe 24-48 godzin wcześniej i przy większości karmień oprószaj je wapniem. Jeśli używasz UVB, najbezpieczniejszy jest wapń bez D3, a bez UVB należy stosować wapń z D3. Dodatkowo podawaj preparat multiwitaminowy mniej więcej raz w tygodniu i nie oprószaj owadów wapniem i multiwitaminą jednocześnie.

Wiele zwierząt przyjmuje też gotowy pokarm dla *Correlophus ciliatus* albo rozgniecionego dojrzałego banana lub papaję jako okazjonalny przysmak. Nie jest to pokarm podstawowy. Niezjedzone owady usuwaj po dobie. Do tego gatunku pasuje miseczka zamocowana wysoko. Wiele zwierząt uczy się brać pokarm z pęsety.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gekko vittatus jest szybki, płochliwy i nerwowy i nie jest zwierzęciem, które bierze się do ręki dla przyjemności. Przypomina *Gekko gecko*, ale jest mniej agresywny. Może próbować gryźć, wydawać głośny, szczekliwy dźwięk i odrzucić ogon. Ogon odrasta, ale już nie taki jak wcześniej, a jego regeneracja kosztuje zwierzę dużo energii. Dlatego nigdy nie chwytaj za ogon i ograniczaj dotykanie do niezbędnego minimum. Pozwól nowym zwierzętom spokojnie zaaklimatyzować się przez kilka tygodni.

Zwierzęta mogą być w nocy głośne, więc zastanów się, gdzie stoi terrarium. Są też zręcznymi uciekinierami: otwieraj drzwiczki tylko trochę naraz i bądź gotowy, gdyby zwierzę skoczyło. Samców nie wolno trzymać razem. Samice w grupie hodowlanej mogą tworzyć hierarchię i pilnować młodych, ale trzymanie kilku zwierząt razem jest ryzykowne. Zawsze zaczynaj od jednego zwierzęcia, a parę trzymaj tylko wtedy, gdy masz wystarczająco dużo miejsca i kryjówek. Obserwuj, czy nie ma ugryzień i obrażeń.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć można rozpoznać u podrośniętych i dorosłych osobników. Samce mają zgrubienie po obu stronach nasady ogona oraz rząd porów przed kloaką. Kiedy zwierzęta osiągają dojrzałość płciową, nie zostało udokumentowane. Ogólną zasadą w przypadku gekonów z tego rodzaju jest to, że samicę należy rozmnażać dopiero wtedy, gdy jest w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, nie wcześniej niż w wieku kilku lat.

GODY I KOPULACJA

Gekko vittatus rozmnaża się w naturze wiosną. Szczegóły dotyczące kopulacji, zimowania i łączenia zwierząt nie zostały udokumentowane. Obserwuj zwierzęta przez pierwsze dni i rozdziel je, jeśli samiec jest zbyt brutalny wobec samicy. Przez cały sezon podawaj samicy dużo owadów i wapnia, żeby nie doszło do wyczerpania jej zapasów wapnia. Nigdy nie łącz dwóch samców.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jedno lub dwa jaja naraz. Zwykle co mniej więcej miesiąc pojawia się zniesienie z dwoma jajami, a w sezonie łącznie 6-12 jaj, co odpowiada trzem do sześciu zniesień. Samice bez samca również mogą składać jaja, ale są one niezapłodnione. Jaja są przyklejane do podłoża, np. wewnątrz lub na zewnątrz rur korkowych i kory korkowej, i nie są zakopywane.

Zapewnij samicy kilka odpowiednich rur lub płyt korkowych do wyboru. *Gekko vittatus* łatwo się rozmnaża, a samice pilnują jaj i młodych. Mimo to po wykluciu odłów młode, ponieważ dorosłe osobniki mogą je atakować. Kontroluj masę ciała i kondycję samicy i przerwij rozród, jeśli traci na wadze.

INKUBACJA

Jaja są przyklejone i nie znoszą odrywania. Zostaw je tam, gdzie są, jeśli są bezpieczne przed innymi zwierzętami, albo przenieś całą płytę lub rurę korkową z jajami do inkubatora. Inkubacja trwa 80-120 dni. Optymalna temperatura dla *Gekko vittatus* nie została udokumentowana. Stosuj 25-28 °C, czyli dolną część zakresu 25-30 °C stosowanego u blisko spokrewnionego *Gekko gecko*, ponieważ jest to zbliżone do naturalnego klimatu gatunku. Utrzymuj wysoką wilgotność, stawiając w pobliżu wilgotny wermikulit lub włókno kokosowe, ale nie dopuść do zamoczenia jaj.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Udokumentowanej wiedzy o odchowie młodych jest bardzo mało. Co do zasady powinny mieć taką samą temperaturę i wilgotność jak dorosłe, w małym, wysokim terrarium z wieloma kryjówkami i codziennym zraszaniem. Młode opuszczają samicę, gdy są prawie wyrośnięte. Podawaj codziennie małe owady karmowe, nie szersze niż odległość między oczami młodego, np. muszki owocowe i małe świerszcze, oprószone wapniem. Regularnie je waż i rozdzielaj, jeśli któreś zostanie pogryzione lub zostaje w tyle ze wzrostem.

Zdrowie i częste błędy

Gekko vittatus to wrażliwe zwierzę, zwłaszcza gdy pochodzi z odłowu. Typowe problemy to:

- Pasożyty i wychudzenie u zwierząt z odłowu. Zleć lekarzowi weterynarii specjalizującemu się w gadach badanie próbki kału i najlepiej kupuj zwierzęta z hodowli.
- Zapalenie jamy ustnej i infekcje dróg oddechowych. Śluz przy pysku i nozdrzach jest sygnałem ostrzegawczym.
- Resztki wylinki przyklejone do palców po linieniu. Mogą zacisnąć się na palcu i doprowadzić do jego utraty, dlatego trzeba je ostrożnie usunąć po zmiękczeniu wilgocią.
- Cienka skóra, która łatwo się rozdziera. Usuń ostre krawędzie i regularnie sprawdzaj, czy nie ma ran, które mogą ulec zakażeniu.
- Niedobór wapnia u samic hodowlanych i młodych zwierząt, prowadzący do miękkich kości i drżenia. Oprószaj pokarm i zapewnij słabe UVB.
- Stres i utrata ogona przy zbyt częstym braniu do ręki lub zbyt małej liczbie kryjówek.

Zgłoś się do lekarza weterynarii z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni, jest osłabione lub ma problemy z linieniem.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/gekko-vittatus